

КАФЕДРА КОМПОЗИЦІЇ, ІНСТРУМЕНТОВКИ ТА МУЗИЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Основи хорового письма

Освітній ступінь	«Бакалавр»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Спеціалізація	«Композиція»
Статус	Обов'язкова

Курс	3
Семестр	5-6

ECTS	3	
Годин	90	
Лекції	4	
Семінари	4	
Індивідуальні зняття	26	
Самостійна робота	56	

Форма контролю Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Щириця Дмитро Олексійович, кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента кафедри композит, інструментовки та музично-інформаційних технологій Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0001-9784-2201
e-mail	dmytro_s@ukr.net

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи хорового письма» – це передовсім практичний курс для студентів композиторського факультету, який полягає у вивченні хорового жанру в контексті завдань композиторської творчості.

Мета курсу – закласти теоретичні та практичні основи для самостійної композиторської діяльності у галузі хорової творчості, що включає в себе розвиток творчих здібностей студента, пов'язаних з роботою у зазначеній сфері, засвоєння принципів роботи з хором, оволодіння технікою хорового письма, а також стимулювання подальшого самостійного звертання до хорового жанру. Важливим аспектом є також залучення студентів до вивчення вітчизняної та світової хорової спадщини.

Необхідність проходження даного предмету як окремого курсу пов'язана з яскравою специфікою хорового жанру, яка вимагає додаткових систематичних знань про хор як

інструмент для втілення музичних ідей, його виразові можливості та, відповідно, про методи і принципи роботи з хоровою фактурою.

Курс узгоджується з програмою з фаху, доповнюючи її, та є частиною комплексу фахових дисциплін, спрямованих на творче виховання студента-композитора.

Завданням курсу є теоретичне та практичне вивчення специфіки хорового жанру, принципів роботи з хоровою фактурою, літературним текстом, опанування різних видів хорового перекладення та аранжування, засвоєння конкретних засобів та прийомів хорового письма.

Пройшовши курс студенти повинні знати:

- що таке хор, його види та типи, а також у яких жанрах та у якому контексті він використовується у композиторській творчості;
- вокально-технічні можливості хору;
- що таке хоровий ансамбль та які бувають його різновиди;
- особливості хорової фактури;
- основні прийоми хорового письма.

Також студент повинен уміти:

- аналізувати хорові партитури з точки зору фактури та виразових засобів;
- робити перекладення різного ступеня складності хорових, вокальних та інструментальних творів для хору а'cappella;
- створювати різні типи хорової фактури;
- створювати самостійні твори для хору а'cappella з використанням фольклорних (або інших) тем та повністю оригінальні композиції.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

У зв'язку з індивідуальним характером занять, а також з творчим спрямуванням предмета, основна увага приділяється практичній роботі, яка, разом з тим, супроводжується викладенням необхідних теоретичних положень.

Модуль 1. Основи хорознавства, хоровий твір та хорове аранжування

Змістовий модуль 1. Основи хорознавства та теорії хорового письма

Тема 1. Хор як інструмент у діяльності композитора.

Тема 2. Хоровий твір.

Тема 3. Хорова фактура та її особливості.

Тема 4. Хорове аранжування та обробка. Поняття та принципи. Прийоми хорового письма.

Змістовий модуль 2. Хорове аранжування

Тема 1. Індивідуально-практична робота з хорового аранжування.

Модуль 2. Основи хорової композиції

Змістовий модуль 1. Підготовча робота

Тема 1. Підготовча робота до написання хорових композицій.

Змістовий модуль 2. Реалізація творчих задумів у вигляді хорових творів.

Тема 2. Написання твору

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Індивідуальні заняття за принципом майстерні (майстер-класу), написання творів для різного складу хору, аналітичні практикуми, письмові перекладення.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Нотний матеріал відповідного спрямування, методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії.

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали можуть надсилатися у відповідну групу MOODLE, або завантажуватись через інші ресурси комунікації.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Одним з важливих методів поточного контролю є перевірка виконання індивідуальних завдань. Крім цього контроль відбувається постійно під час індивідуальних занять за рахунок зворотного зв'язку між педагогом та студентом у процесі навчання.

Підсумковим контрольним етапом є залік, який відбувається наприкінці кожного навчального року та показує рівень засвоєння студентом розділів навчальної програми та курсу загалом.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування індивідуальних занять	30
2.	Аналітичні практикуми	10
3.	Виконання завдань з самостійної роботи	50
3.	Залік	10
5.	Всього	100

Критерії оцінювання

Вимоги	за національною шкалою	Оцінка ECTS	Сума балів
Оцінки « відмінно » заслуговує студент, який повністю засвоїв матеріал навчальної програми, цілком володіє методами і практичними навичками хорового письма.	Відмінно	A	100-90
Оцінка « добре » ставиться за достатньо добре засвоєні навички хорового письма, достатнє володіння аналізом та повністю пройденою програму навчання.	Добре	B	89-82
При оцінюванні та диференціації балів враховується	Добре	C	81-74

обсяг та характеристика виконання самостійної роботи, а також робота на індивідуальних заняттях.			
Оцінка «задовільно» ставиться студенту, який показав недостатньо добрі навички хорового письма та слабе володіння засобами аналізу.	Задовільно	D	64-73
При оцінюванні та диференціації балів враховується обсяг та характеристика виконання самостійної роботи, а також робота на індивідуальних заняттях.	Задовільно	E	63-60
Оцінка «незадовільно» ставиться студенту, який лише частково виконав або зовсім не виконав програмні вимоги, продемонстрував недостатню кількість роботи на індивідуальних заняттях та низький рівень практичних навичок, а також систематично не виконував самостійної роботи.	Незадовільно	FX	59-35
Оцінка «незадовільно» ставиться студенту, який не виконав програмні вимоги та має надзвичайно низький рівень практичних навичок або демонструє їхню відсутність.	Незадовільно	F	1–34

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

За потреби та за бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою іноземних (переважно англомовних) ресурсів за проблематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Однією зі складових курсу є відвідування хорових концертів, де студенти можуть ознайомитись з озвученням партитур, які вони вивчають, або прослуховування аудіо- та відеозаписів відповідних творів.

Можлива участь студентів у науково-практичних конференціях.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вахняк Е. Хорове аранжування. – К.: Музична Україна, 1977. – 71 с.

2. Коломієць О. Хорознавство: навчальний посібник. – К.: Либідь, 2001. – 168 с.
3. Смирнова Т. А. Хорознавство (історія, теорія, методика): Навчальний посібник. Видання третє, доповнене, Харків: ХНПУ, «Федорко», 2018, 212 с.
4. Толмачов Р. В. Хорове аранжування та вільна обробка.: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2011. 168 с.
5. Шип С. Музична форма від звуку до стилю. Навчальний посібник. Київ : Заповіт, 1998. 367 с.
6. Шпачинський О. Мистецтво хорового аранжування для народного хору. Теорія, методика, практика: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. 328 с.
7. Шумська Л. Ю. Хорове диригування : навч. посіб., 2-ге вид., доповн. та перероб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017, 105 с.